

Geachte mevrouw, geachte heer,

Het War Heritage Institute (WHI) is de nationale instelling voor militair erfgoed en herinnering, onder voogdij van de minister van Defensie. Via de Erfgoedraad van de instelling wordt de samenwerking met het werkveld op het vlak van musea, onroerend erfgoed, toerisme en educatie vorm gegeven. In de aanloop naar 2025 wordt werk gemaakt van de uitbouw van een structureel netwerk rond het thema 'Belgium, Battlefield of Europe' (BBE). Hierbij worden zoveel mogelijk musea, sites en organisaties die werkzaam zijn rond militaire geschiedenis en herinnering betrokken. De belangrijkste actoren kunnen worden erkend als geassocieerde site van het WHI en een zetel in diens Erfgoedraad krijgen.

Het War Heritage Institute

Op 1 mei 2017 werden verschillende instellingen onder voogdij van de Minister van Defensie samengevoegd tot het War Heritage Institute. Deze wetenschappelijke instelling omvat vandaag het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis (Brussel), de '14-'18- site van de Dodengang (Diksmuide), de '40-'45-sites Breendonk (Willebroek) en Bastogne Barracks (Bastenaken), de site Gunfire als open depot voor rollend materieel post-'45 (Brasschaat) en de commandobunker onder de Kemmelberg uit de Koude Oorlog (Heuvelland). De instelling beheert ook een van de rijkste militair-historische collecties ter wereld en een archief- en documentatiecentrum waar onder meer de archieven van Defensie van voor 1940 worden bewaard. Verder heeft ze nog een werking rond de Belgische oorlogsgraven en een brede publieksopdracht inzake het doorgeven van herinnering.

Samenwerking

Het WHI kiest nadrukkelijk voor een zo breed mogelijk werkveld met partnerships op alle beleidsniveaus. In de aanloop van de oprichting van de instelling kreeg die keuze al vorm met de herdenkingen rond '200 jaar Waterloo' en '100 jaar Grote Oorlog'. In 2018-2019 werd met '75 jaar Bevrijding' een eerste echt nationaal herdenkingsproject neergezet, waarin zowel federale, regionale, provinciale als gemeentelijke actoren samenwerkten. Het WHI faciliteerde en coördineerde, maar deed dat steeds met respect voor ieders bevoegdheden, zonder zich in de plaats te stellen van de verschillende actoren. Absoluut hoogtepunt hierbij waren twee bevrijdingscolonnes met historische voertuigen die door het land trokken: een 'colonne noord' van Bergen over Brussel en Antwerpen naar Leopoldsburg en een 'colonne zuid' van Bastenaken naar Elsenborn.

Erfgoedraad

Het WHI wordt geleid door een Raad van Bestuur met twee belangrijke adviesorganen: de Erfgoedraad en de Wetenschappelijke Raad. Deze fungeren eveneens als overlegplatform voor de materies die hen aanbelangen. Voor de Erfgoedraad is dit het raakvlak tussen musea (cultuur), onroerend erfgoed, toerisme en educatie. De vijf gemeenschappen en gewesten hebben er elk hun vertegenwoordiger. Het is de bedoeling de Erfgoedraad met de belangrijkste actoren in het land op het vlak van militaire

geschiedenis en herinnering (cf. infra) uit te breiden. In 2018-2019 werd ook '75 jaar Bevrijding' in belangrijke mate via deze Erfgoedraad vorm gegeven.

Belgium, Battlefield of Europe (BBE)

Na de genoemde herdenkingen drukten veel partners, zowel in het noorden als in het zuiden van het land, de wens uit om tot een structureel netwerk te komen, dat we 'Belgium, Battlefield of Europe' doopten. Het achterliggend idee is dat de Zuidelijke Nederlanden eeuwenlang het slagveld van Europa zijn geweest, gekleurd door honderden veldslagen en belegeringen. Veel heeft te maken met de geografische ligging: in het hart van West-Europa, op de grens tussen de Germaanse en Romaanse culturen en met een directe toegang tot de Angelsaksische wereld.

De herinnering aan de vele bloedige conflicten die op ons grondgebied plaatsvonden, is niet alleen bewaard in archieven en geschiedenisboeken, maar vaak ook nog in het landschap zelf. Soms heel manifest, zoals de citadellen aan de Maas of de Eerste Wereldoorlog in de Westhoek, soms heel subtiel, zoals in Oudenaarde of Fleurus.

Het netwerkproject BBE krijgt vorm via verschillende onderdelen:

- historisch onderzoek: publicatie en database over alle slagvelden in de Zuidelijke Nederlanden
- toeristische netwerking: marketing en communicatie die de onderlinge doorverwijzing tussen de verschillende sites organiseert
- evenementen: een groot evenementenjaar in 2025 met een nationale expo in Brussel en tentoonstellingen en activiteiten op sites overal te lande
- doorgeven van herinnering
- ...

Vraag naar partners

Musea, sites en organisaties die interesse hebben in een structurele samenwerking met het WHI en in het BBE-project kunnen dit doen op twee manieren:

1. Als geassocieerde site van het WHI

De oprichtingswet van het WHI van 28 april 2017 voorziet naast de 'eigen sites' en 'sites in concessie' ook geassocieerde sites en definieert deze als volgt: "zelfstandige sites met nationale of internationale uitstraling die een complementair verhaal brengen, zowel ten opzichte van elkaar als ten opzichte van de centrale site in Brussel, en die bij het netwerk van erfgoedsites aansluiten in een losse associatie."

Artikel 8 van het KB dat uitvoering geeft aan de oprichtingswet van het WHI en dat eerstdaags gepubliceerd wordt, geeft aan welke musea, sites en herinneringsactoren hiervoor in aanmerking komen en hoe zij zich kandidaat kunnen stellen.

"Par. 1. Voor de toepassing van artikel 4, paragraaf 2, 2° van de wet wordt onder "geassocieerde sites" begrepen de sites die voorkomen op een lijst die door het Instituut wordt opgesteld en die voldoen aan minstens vijf van volgende criteria:

1. beschikken over een museumwaardige collectie;
2. een historische site beheren (zoals bv. een fort);
3. instaan voor de organisatie van belangrijke publieke herdenkingsevenementen;
4. minimaal 20.000 bezoekers verwelkomen op jaarbasis;
5. minimaal 5.000 bezoekers uit het buitenland onthalen op jaarbasis;
6. open zijn voor individuele bezoekers gedurende minimaal 5 dagen per week met een maximale sluiting van 8 weken per jaar;
7. minstens 2 voltijdse personeelsleden of een equivalent hiervan aan deeltijds personeel in dienst hebben;

8. een jaarlijks werkingsbudget hebben van minimum 30.000 euro (exclusief personeelskost), waarvan minstens 10% gebruikt voor promotie.

Par. 2. De actoren uit de sector die als geassocieerde site van het Instituut wensen erkend te worden, richten hun kandidatuur aan de directeur-generaal. Deze kandidatuur bevat alle elementen die aantonen hoe ze voldoen aan de hierboven vastgelegde voorwaarden.

Par. 3. De kandidaatsdossiers worden, na het advies van de Erfgoedraad, aan het directiecomité voorgelegd.

Par. 4. Tegen de beslissing tot weigering door het directiecomité kan, na de betekening ervan, beroep worden aangetekend bij de Raad van Bestuur binnen een termijn van 30 dagen.

Het beroep is gemotiveerd en wordt betekend via aangetekende zending of via brief met ontvangstbewijs."

Sites die de geassocieerde status verwerven, krijgen een zetel in de Erfgoedraad. Daarin zitten momenteel al de vijf gemeenschappen en gewesten en drie 'sites in concessie', die bij de oprichting van het WHI eigendom waren van Defensie of de federale staat (Eben-Emael, Loncin en Leopoldsburg).

2. Als partner in het netwerk 'Belgium, Battlefield of Europe'

Sites die niet voldoen aan de criteria om erkend te worden als geassocieerde site of die dit niet wensen, kunnen toch meewerken aan BBE en het traject dat hiervoor richting 2025 uitgestippeld wordt. Zij kunnen dit aangeven door middel van een eenvoudig schrijven. Daarin geven zij enige toelichting over hun organisatie en proberen zij toch op elk van de acht hoger aangehaalde punten aan te geven waar zij zich situeren. Het aanleveren van bewijsstukken is hier niet aan de orde. Beschikbare brochures e.d. zijn natuurlijk wel aangewezen.

Kandidaturen voor erkenning als geassocieerde site of om gewoon als partner deel uit te maken van BBE worden voor 31 december 2020 (eerste indiendatum) ingediend via volgend kanaal:

bbe@warheritage.be
Coördinatieceel Erfgoedraad
War Heritage Institute

Wij hopen alvast u als partner te mogen verwelkomen. Aarzel ook niet om deze uitnodiging naar andere musea, sites of instellingen in uw werkveld door te sturen.

Met vriendelijke groeten,

Franky BOSTYN
adjunct-directeur-generaal a.i. WHI
secretaris Erfgoedraad WHI

Michel JAUPART
directeur-generaal a.i. WHI
voorzitter Erfgoedraad WHI